

Dyddiad: 4 Medi 2019

Pwnc: Protocol Siarad Cyhoeddus

Deilydd Portffolio: Cynghorydd Richard Dew

Blaen Swyddog: Dewi Francis Jones

Swyddog Cyswllt: Nia Jones

Pwrpas yr Adroddiad: Ceisio caniatâd y Pwyllgor i fabwysiadu Protocol Siarad Cyhoeddus mewn perthynas â swyddogaethau'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion.

Cyflwyniad

Nid yw siarad cyhoeddus yn y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion yn hawl nac yn ofyniad statudol. Er mwyn darparu amgylchedd agored a chynhwysol ar gyfer gwneud penderfyniadau, cyflwynwyd y drefn siarad gyhoeddus yn 2010. Cynhyrchwyd protocol siarad cyhoeddus ar y pryd er mwyn llywodraethu'r broses.

Nid yw'r protocol ei hun wedi'i adolygu ers ei gyflwyno yn 2010. Fodd bynnag, yn y cyfnod interim mae amryw o newidiadau wedi digwydd, un yw'r angen i'r Cyngor gadw at ddeddfwriaeth diogelu data, mae'r protocol presennol er enghraifft yn dibynnu ar rannu manylion cyswllt partion cofrestredig ag eraill, rhywbeth nad yw'n arfer derbyniol bellach.

Goblygiadau ac Effeithiau

Mae'r protocol diwygiedig wedi ei ddiweddarau yn bennaf er mwyn adlewyrchu'r Rheolau Diogelu Data Cyffredinol. Mae hefyd yn cynnwys ac yn annog dulliau electronig o weithio gan gynnwys y defnydd o systemau swyddfa gefn newydd y Swyddogaeth Cynllunio. Mae'r llywodraethiant cyffredinol yn parhau fwy neu lai'r un fath, fel y mae'r hawl i siarad am 3 munud. Mae'r fersiwn ddiwygiedig yn ei gwneud hi'n glir y gall unrhyw un gofrestru i siarad, yn cynnwys er enghraifft, cynrychiolwyr Cynghorau Tref a Chymuned.

Argymhelliad

Bod y Pwyllgor yn cymeradwyo'r ddogfen ddiwygiedig a'i bod yn disodli'r protocol presennol ar gyfer gweinyddiaeth siarad gyhoeddus yn y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion.

Atodiad

Gweithdrefn Siarad Gyhoeddus Diwygiedig - Awst 2019

Protocol y Cyhoedd yn Siarad yn y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion

I. CYFLWYNIAD

- 1.1 Fel rhan o'n hymrwymiad i fod yn agored ac yn dryloyw, mae gan yr Awdurdod hwn bolisi o adael i aelodau'r cyhoedd siarad gerbron y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion pan fydd ceisiadau cynllunio'n cael eu penderfynu.
- 1.2 Mae'r ddogfen hon yn egluro'r drefn lle gall y cyhoedd siarad yn y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion. Nid oes gan y cyhoedd hawl i siarad yn y Pwyllgor, ond mae modd iddynt ofyn am ganiatâd i wneud hynny yn ôl disgresiwn Cadeirydd y Pwyllgor ac yn unol â Rheolau Gweithdrefn Materion Cynllunio'r Cyngor a'r drefn a welir isod.
- 1.3 Mae cyfarfodydd y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion yn cael eu cynnal yn gyhoeddus ac mae gan unrhyw aelod o'r cyhoedd neu'r wasg hawl i fynychu ac i wrando ar y drafodaeth. Nid oes angen gwneud apwyntiad neu drefniadau eraill ar gyfer hyn. Fel arfer, cynhelir y Cyfarfod yn Siambr y Cyngor sydd yn gwbl hygyrch ond, os oes gennych unrhyw ymholiadau penodol neu bryderon am hygyrchedd, cysylltwch â'r Gwasanaethau Democraidaidd cyn eich ymweliad – <https://ynysmon.public-i.tv/core/portal/home> or Huw Jones, Head of Democratic Services Tel: 01248 752108.
- 1.4 Ni chaniateir i'r cyhoedd siarad ar eitemau ar y rhaglen megis ymddiheuriadau am absenoldeb, datganiadau o ddiddordeb a chofnodion.
- 1.5 Nid yw'r hawl i siarad yn cynnwys yr hawl i ofyn unrhyw gwestiynau i unrhyw Aelod o'r Cyngor Sir, swyddog y Cyngor, unrhyw un a wahoddwyd i'r cyfarfod neu unrhyw siaradwr arall.

2. GWEDDARLLEDU

- 2.1 Nodwch os gwelwch yn dda fod cyfarfodydd y Pwyllgor yn cael eu ffilmio ar gyfer eu darlledu'n fyw a'u darlledu wedyn ar wefan y Cyngor. Mae'r Awdurdod yn Rheolydd Data dan y Ddeddf Diogelu Data a bydd data a gesglir yn ystod y gweddarllediad hwn yn cael ei gadw'n unol â pholisi cyhoeddedig yr Awdurdod - <https://www.anglesey.gov.uk/en/Council/Data-protection-and-FOI/Data-Protection-Policy-and-privacy-notice.aspx>
- 2.2 Rhaid i unrhyw siaradwr **nad ydynt yn dymuno cael eu ffilmio** roi gwybod i'r Adran Gwasanaethau Democrataidd (<https://ynysmon.public-i.tv/core/potal/home> neu Huw Jones, Pennaeth Gwasanaeth Democrataidd, Rhif ffôn: 01248 752108) neu'r Swyddog Gwasanaethau Democrataidd sydd yn bresennol cyn i'r Pwyllgor gychwyn. Bydd recordiadau sain **yn cael eu gwneud** a byddant yn cael eu darlledu'n fyw a'u darlledu wedyn.

3.Y WEITHDREFN

Rhoi rhybudd i'r Cyhoedd

- 3.1 Mae'r Cyngor yn rhoi cyhoeddusrwydd i geisiadau perthnasol yn unol â gofynion statudol a gallai gynnwys gosod rhybudd ar neu gerllaw safle'r cais, anfon llythyrau unigol, rhoi hysbyseb yn y wasg neu unrhyw gyfuniad o'r dulliau hyn. Mae gwefan y Cyngor yn rhoi manylion ynghylch sut i gyflwyno sylwadau ysgrifenedig ar y ceisiadau - <https://www.anglesey.gov.uk/en/Residents/Planning-building-control-and-conservation/Planning/Comment-and-object-on-a-current-planning-application.aspx>

Cofrestru i Siarad

- 3.2 Gall unrhyw un sy'n dymuno cyflwyno eu sylwadau am gais cynllunio penodol yn uniongyrchol i'r Pwyllgor Cynllunio gofrestru i siarad. I wneud hynny, rhaid iddynt anfon e-bost at y Gwasanaeth Cynllunio ar cynllunio@ynysmon.gov.uk i gofrestru cais i siarad. Dylid marcio'r e-bost er sylw Siarad Cyhoeddus a rhaid iddo gynnwys cyfeirnod y cais; manylion cyswllt llawn y person a enwir sydd yn gwneud cais i siarad, ynghyd â chadarnhad a ydynt yn siarad o blaid neu yn erbyn y cais. Anfonir neges i gadarnhau derbyn yr e-bost a fydd yn cynnwys linc i'r cais ar system gynllunio'r Cyngor ar y we.
- 3.3 Rhaid gwneud ceisiadau i siarad yn unol â pharagraff 3.2 uchod a dim hwyrach na **12.00yp ar y dydd Gwener cyn cyfarfod y Pwyllgor**. Cyhoeddir calendr cyfarfodydd ar wefan y Cyngor - <http://democracy.anglesey.gov.uk/mgCalendarMonthView.aspx?GL=I&bc=I&LLL=0>
Fel arfer, mae rhaglenni Pwyllgor yn cael eu cyhoeddi tri diwrnod gwaith cyn cyfarfod y Pwyllgor a byddant yn cynnwys manylion pob cais fydd yn cael eu trafod yn y cyfarfod arbennig hwnnw. Efallai y bydd eitemau hwyr yn cael eu derbyn fel atodiad i'r rhaglen a gyhoeddwyd, yn ôl disgrisiwn y Cadeirydd, ond eithriad yw hynny.
- 3.4 Er y ffafrir ceisiadau drwy e-bost, gellir gwneud cais drwy lythyr, yn cynnwys y manylion perthnasol, a'i anfon at y Gwasanaeth Cynllunio (Siarad Cyhoeddus), Swyddfeydd y Cyngor, Llangefni, Ynys Môn, LL77 7TW. Ni fyddwn yn cydnabod derbyn llythyrau ac o ganlyniad ni fydd modd darparu linc i'r cais. Fodd bynnag, gellir gweld manylion cais yn ystod oriau swyddfa yn Swyddfeydd y Cyngor yn Llangefni.

- 3.5 Bydd ceisiadau i siarad mewn Pwyllgor yn cael eu cofrestru yn unol â'r canllawiau ym mharagraff 3.2, 3.3 a 3.4 uchod yn unig. Ni fydd unrhyw geisiadau a gyflwynir mewn unrhyw ffordd arall yn cael eu hystyried fel cais ffurfiol i siarad o dan y weithdrefn hon, er enghraifft, mewn e-bost neu lythyr yn cyflwyno sylwadau ynghylch cais neu yn cefnogi neu wrthwynebu cais. Yn yr un modd, ni fydd gohebiaeth a gyfeiriwyd at swyddogion unigol neu Aelodau Etholedig neu geisiadau a gyflwynir i'r unigolion hyn yn cael eu hystyried fel cais i siarad dan y weithdrefn hon. Ni fydd ceisiadau i siarad a gyflwynir ar lafar yn cael eu cofrestru

Defnyddio'r Weithdrefn

- 3.6 Nid yw pob mater a benderfynir gan yr Awdurdod Cynllunio yn 'geisiadau' at ddibenion y weithdrefn hon – dylid cyfeirio at Gyfansoddiad y Cyngor a'r Cynllun Swyddogaethau Dirprwyedig am ddiffiniad o ba faterion y mae'n rhaid i'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion eu penderfynu neu y gall y Pwyllgor eu penderfynu
<https://www.anglesey.gov.uk/en/Council/The-Constitution/Isle-of-Anglesey-County-Council-Constitution.aspx>
- 3.7 Ni fydd y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion yn penderfynu ar bob cais ac nid yw cofrestru i siarad o blaid neu yn erbyn cais arbennig yn sicrhau y bydd y cais hwnnw yn cael ei benderfynu gan y Pwyllgor.
- 3.8 Os yw'r cais yn cael ei benderfynu gan y Pennaeth Gwasanaeth o dan bwerau dirprwyedig, bydd manylion y penderfyniad yn cael eu cyhoeddi ar wefan y Cyngor ond ni fydd cydnabyddiaeth o'r penderfyniad hwnnw'n cael ei anfon at y sawl sydd wedi cofrestru i siarad. Felly, mae'n bwysig fod unrhyw un sydd â diddordeb yn dilyn taith y ceisiadau ar system gynllunio'r Cyngor ar y we drwy'r linc a ddarparwyd i'r cais (paragraff 3.2 uchod) neu yn bersonol yn Swyddfeydd y Cyngor.
- 3.9 Nid yw ceisiadau i siarad yn cael eu cyfyngu i unigolion. Er enghraifft, Gall cynrychiolydd o grŵp neu sefydliad gofrestru i siarad ar eu rhan, fel y gall cynrychiolydd Cyngor Tref neu Gymuned.
- 3.10 Caniateir i siaradwyr annerch y Pwyllgor Cynllunio unwaith yn unig pan fydd y cais sydd o ddiddordeb yn ymddangos gyntaf ar y Rhaglen (oni bai fod y cais yn cael ei ohirio cyn cynnal unrhyw drafodaeth o rinweddau'r cais neu cyn i'r cyhoedd siarad). Yn yr achos hwnnw, bydd y Cadeirydd yn gwahodd y siaradwr/ siaradwyr i fynychu'r cyfarfod nesaf er mwyn siarad.
- 3.11 Ni fydd y cais yn cael ei ohirio os yw person sydd wedi cofrestru i siarad yn ei gylch yn methu â bod yn bresennol ar y dyddiad a nodwyd. Fodd bynnag, caiff y siaradwr enwebu cynrychiolydd i siarad ar eu rhan yn unol â pharagraff 3.16 isod.

Ceisiadau Hwyr i Siarad

- 3.12 Os derbynir cais hwyr i siarad mewn Pwyllgor (h.y. cyflwynir y cais yn unol â'r weithdrefn hon ond ar ôl y dyddiad cau a nodir ym mharagraff 3.3 uchod), neu os yw siaradwr yn gofyn am gael siarad ar ôl i'r cais gael ei drafod mewn cyfarfod blaenorol o'r Pwyllgor (pa un ai a wnaeth unrhyw siaradwyr gymryd rhan ai peidio) yna:
- Rhaid cyflwyno cais ysgrifenedig (ar e-bost neu drwy lythyr) a rhaid iddo gynnwys rhesymau pam nad yw'r person sy'n gwneud y cais wedi cofrestru i siarad yn flaenorol, yn unol â'r weithdrefn hon;
  - Bydd ceisiadau'n cael eu cyflwyno i Gadeirydd y Pwyllgor (neu'r Is-Gadeirydd yn absenoldeb y Cadeirydd) er mwyn iddynt gael eu hystyried a'u penderfynu yn y cyfarfod Rhaglen sydd fel arfer yn cael ei gynnal ar fore'r Pwyllgor a drefnwyd;
  - Bydd penderfyniad y Cadeirydd yn cael ei gyfleu i'r sawl a gyflwynodd y cais cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl gwneud y penderfyniad.
- 3.13 Ni fydd cais hwyr a dderbynir ar ddiwrnod y Pwyllgor yn cael ei ystyried o dan unrhyw amgylchiadau.
- 3.14 Os na fanteisiwyd ar y cyfle i siarad mewn modd amserol neu cyn i'r cais gael ei drafod am y tro cyntaf yna, oni bai bod rheswm cadarn, nid yw'r Cadeirydd yn debygol o ganiatáu ceisiadau hwyr, yn arbennig oherwydd y byddai'n anodd gwneud cynnig tebyg i'r parti arall a allai siarad (cefnogwr neu wrthwynebydd, beth bynnag yw'r achos). Fel arfer, byddant yn defnyddio eu disgrisiwn i ganiatáu ceisiadau hwyr dim ond os oes siaradwr eisoes wedi'i gadarnhau ar gyfer 'yr ochr arall', ond mae'n annhebygol y bydd y Cadeirydd yn caniatáu cyfle i siarad ar ôl i'r cais gael ei drafod.
- 3.15 O ganlyniad, dylai'r rhai sy'n dymuno siarad mewn Pwyllgor **gofrestru eu diddordeb cyn gynted â phosib** (dylent beidio â disgwyl i'r rhaglen gael ei chyhoeddi er enghraifft, gan fod risg y byddant yn methu'r dyddiad cau i gofrestru neu efallai y bydd eraill wedi cofrestru i siarad ymlaen llaw yn barod).

Mwy nag un cais i siarad

- 3.16 Os derbynir mwy nag un cais i siarad mewn perthynas â chais arbennig, bydd yr holl geisiadau'n cael eu cofnodi.
- 3.17 Pan gyhoeddir y rhaglen, bydd y Gwasanaeth Cynllunio yn cysylltu â'r person cyntaf a gofrestrodd i siarad (o blaid cais, yn gwrthwynebu cais, neu'r ddau, beth bynnag y bo'r achos) cyn gynted ag y bo'n ymarferol bosib i gadarnhau a ydynt yn dymuno siarad o hyd. Os nad yw'r person cyntaf ar y rhestr yn gallu mynychu ar y dyddiad a nodwyd, cânt enwebu person i siarad ar eu rhan ond bydd rhaid iddynt ddarparu manylion cyswllt llawn ar gyfer y sawl y maent yn eu henwebu ar y pryd fel bod trefniadau yn cael eu gwneud mewn modd amserol.
- 3.18 Os nad yw'r person cyntaf i gofrestru yn dymuno siarad mwyach, bydd yr ail berson a gofrestrodd (lle bo hynny'n berthnasol) yn cael cynnig a bydd y person cyntaf i gofrestru yn colli ei le. Yn yr un modd, caniateir i'r ail berson enwebu person i siarad ar eu rhan os nad ydynt yn gallu mynychu neu, os ydynt yn cadarnhau nad ydynt yn dymuno siarad mwyach, bydd y cynnig yn cael ei wneud i'r trydydd person (ac yn y blaen).
- 3.19 Os oes siaradwr wedi cofrestru sy'n dymuno gwrthwynebu cais bydd yr asiant (lle cafodd un ei benodi), neu fel arall yr ymgeisydd, yn cael cynnig siarad o blaid y cais, pa un ai ydynt eisoes wedi cofrestru i siarad ai peidio.
- 3.20 Unwaith y bydd y person cofrestredig nesaf ar y rhestr wedi cael cynnig i siarad a bod y person hwnnw/honno yn cadarnhau y byddant yn mynychu i siarad (yn bersonol neu drwy gyfrwng enwebai) ni all y person cofrestredig blaenorol ailddatgan eu cais i siarad (e.e. oherwydd eu bod eisoes wedi gwneud trefniadau i fynychu mewn person neu eu bod wedi cael enwebai ar ôl iddynt gadarnhau nad oes neb ar gael, neu ar ôl cadarnhau yn flaenorol nad ydynt yn dymuno siarad mwyach). Ni fydd y siaradwr cyntaf i gofrestru yn cael cynnig i siarad eto oni bai bod pawb arall a gofrestrodd ar ei ôl/hôl yn datgan nad ydynt yn dymuno siarad mwyach.

Gweithdrefn yn y Pwyllgor

- 3.21 Bydd rhaglen y Pwyllgor yn cael ei aildrefnu er mwyn i eitemau y mae siaradwyr cyhoeddus mewn perthynas â nhw gael eu hystyried yn gyntaf.
- 3.22 Disgwylir i siaradwyr gyrraedd Cyswllt Môn (prif dderbynfa'r Cyngor yn Llangefni) dim hwyrach na 12.30pm ar ddiwrnod y Pwyllgor a bydd Swyddog o'r Gwasanaeth Cynllunio yn cyfarfod y siaradwyr ac yn eu harwain i Siambr y Pwyllgor.
- 3.23 Gall unigolion siarad â'r Pwyllgor naill ai yn Gymraeg neu Saesneg (bydd cyfleusterau cyfieithu ar gael ym mhob cyfarfod).
- 3.24 Mae'n bwysig bod unrhyw siaradwr mewn Pwyllgor yn siarad mewn ffordd gyfrifol a pharchus er mwyn elwa cymaint â phosib ar eu cyfraniad.
- 3.25 Bydd y Cadeirydd yn cyflwyno'r unigolyn i'r Pwyllgor pan ddaw eu tro i siarad.
- 3.26 Gofynnir i'r unigolyn symud i le penodol yn yr ystafell gyfarfod lle y gall holl aelodau'r Pwyllgor eu gweld a'u clywed yn dda. Caniateir tri munud i'r unigolyn wneud ei gyfraniad.
- 3.27 Anogir siaradwyr i ystyried y canlynol:
  - * Sicrhau bod sylwadau yn glir ac yn gryno, ac yn ymwneud yn uniongyrchol â'r cais y maent wedi gofyn siarad yn ei gylch;
  - * Osgoi ailadrodd pwyntiau;
  - * Cyfyngu eu barn i faterion cynllunio perthnasol yn unig.
- 3.28 Ni chaniateir i unigolion ddsbarthu dogfennau yng nghyfarfod y Pwyllgor na defnyddio unrhyw gymhorthion gweledol / sain (megis ffotograffau neu ddiagramau neu recordiadau sain). Bydd unrhyw ddeunydd a dderbyniwyd gan y siaradwr fel rhan o sylwadau cyffredinol ar y cais cynllunio wedi cael eu hystyried yn barod yn yr adroddiad ysgrifenedig ac mae sylwadau a dderbynnir ar ôl dyddiad cyhoeddi'r rhaglen yn cael eu dosbarthu i'r Pwyllgor ar ddiwrnod y cyfarfod.
- 3.29 Os yw siaradwr yn dal i siarad ar ôl tri munud, bydd y Cadeirydd fel arfer yn disgwyl iddo/iddi orffen y frawddeg a bydd wedyn yn dweud bod eu hamser ar ben. Ni chaniateir i unigolion fynd dros yr amser, er tegwch i unrhyw siaradwr arall. O dan amgylchiadau eithriadol, gall y Cadeirydd ganiatáu ychydig mwy o amser i siaradwyr: os felly, caniateir i siaradwyr eraill mewn perthynas â'r un eitem gael amser ychwanegol tebyg.

- 3.30 Pan fydd yr unigolyn wedi gorffen eu cyfraniad, gall y Cadeirydd ganiatáu i aelodau'r Pwyllgor ofyn cwestiynau i'r siaradwr er mwyn cael eglurhad ar unrhyw bwyntiau sy'n codi o sylwadau'r unigolyn. Ni ddylai'r siaradwr gychwyn trafodaeth gydag aelodau'r Pwyllgor.
- 3.31 Yna, gofynnir i'r unigolyn ddychwelyd i'w sedd yn yr oriel gyhoeddus.
- 3.32 Bydd y pwyllgor yn trafod y mater cyn gwneud penderfyniad, a bydd yn cymryd i ystyriaeth unrhyw wybodaeth a gyflwynwyd gan y siaradwyr cyhoeddus.
- 3.33 Bydd y Cadeirydd yn sicrhau fod yr holl siaradwyr yn cael eu trin gyda pharch a chwarteisi. Bydd gan y Cadeirydd y disgrisiwn i atal siaradwr cyhoeddus ar unrhyw adeg yn ystod y cyfarfod os, ym marn y Cadeirydd, yw'r siaradwr yn ymddwyn yn amhriodol, yn dramgwyddus neu'n ceisio atal y Pwyllgor rhag gwneud ei waith neu'n gwneud sylwadau difenwol, blinderus, gwahaniaethol neu sarhaus. Gwneir hynny yn ôl disgrisiwn y Cadeirydd.
- 3.34 Gall y siaradwr adael y cyfarfod unrhyw bryd ar ôl iddynt siarad.

Diogelu Data

- 3.35 Mae'n hanfodol derbyn manylion cyswllt, yn cynnwys cyfeiriad e-bost a rhifau ffôn, er mwyn gallu gweithredu'r protocol hwn yn briodol a chaniatáu i'r cyhoedd gymryd rhan yn y Pwyllgor Cynllunio. Cesglir manylion personol ar gyfer gweinyddu'r drefn siarad cyhoeddus yn unig. Pan fydd y Pwyllgor wedi penderfynu ar y cais, bydd manylion cyswllt yn cael eu dileu yn unol â pholisi cadw cyhoeddedig y Cyngor - <https://www.anglesey.gov.uk/en/Council/Data-protection-and-FOI/Data-Protection-Policy-and-privacy-notice.aspx>

MANYLION CYSWLLT:

Ebost: Cynllunio@ynysmon.gov.uk
Ffôn: 01248 752428

www.ynysmon.gov.uk